

Aanpassingen 't Goylaan naar aanleiding van de verkeersveiligheidsaudit

In 2016 is 't Goylaan heringericht als stadsboulevard. Dit betekent o.a. dat het aantal rijstroken is teruggebracht naar één rijstrook per rijrichting en dat de kruising van de Constant Erzeijstraat/Hoofd Graaflandstraat met 't Goylaan is vormgegeven als een voorrangsplein.

Aan gebruikers en omwonenden is in december 2016 gevraagd naar hun ervaringen met de stadsboulevard 't Goylaan. Uitkomst van het onderzoek was dat omwonenden en gebruikers in het algemeen tevreden zijn over de toegenomen leefbaarheid en oversteekbaarheid voor fietsers en voetgangers. Gebruikers en omwonenden zijn wel kritisch over het voorrangsplein, ze vinden de nieuwe verkeerssituatie niet altijd even overzichtelijk.

Wij hebben begrip voor deze zorgen. Daarom hebben wij de veiligheid en de werking van de nieuwe inrichting van 't Goylaan extern laten toetsen met behulp van een audit. Deze audit is op 29 juni 2017 uitgevoerd door verkeersveiligheidsauditors en een verkeerspsycholoog van Royal Haskoning DHV (RHDHV). Bij de audit is specifiek gekeken naar de volgende punten:

- Het functioneren van het uitgevoerde ontwerp
- De doseerlichten op het voorrangsplein
- Het gedrag dat verkeersdeelnemers vertonen in de nieuwe situatie
- De verkeersveiligheid van de schoolgaande routes

De uitkomsten van de verkeersveiligheidsaudit staan beschreven in bijgevoegde rapportage *'Verkeersveiligheidsaudit fase 4: 't Goylaan tussen de bruggen van Vaartsche Rijn en de Linschotensingel'*. In deze notitie zijn de belangrijkste conclusies uit de rapportage samengevat en is aangegeven wat er met de bevindingen wordt gedaan.

Conclusie

De audit wijst uit dat er geen aanpassingen noodzakelijk zijn om redenen van verkeersveiligheid. Wel heeft RHDHV verbeterpunten geconstateerd met bijbehorende maatregelen die aan de gemeente ter overweging zijn meegegeven. Een aantal van die aanpassingen voeren we uit.

De nieuwe inrichting geeft ruim baan aan fietsers en voetgangers. De inrichting van brede voet- en fietspaden en voet- en fietsoversteken draagt bij aan de beleving van de verkeersdeelnemer dat het langzaam verkeer een belangrijk positie inneemt op deze locatie. De voet- en fietspaden bieden meer comfort en ruimte en meer mogelijkheden om over te steken dan voorheen. Fietsers en voetgangers ervaren dit als een sterke verbetering ten opzichte van de oude situatie. De fietsoversteken die 't Goylaan kruisen worden regelmatig "oneigenlijk" gebruikt door automobilisten. Uit navraag blijkt dat bij fietsers de positieve beleving van brede fietspaden en extra oversteken overheerst en wordt het "oneigenlijk" gebruik van de fietsoversteken niet als een negatief aspect opgemerkt.

Fietsers die 't Goylaan bij het voorrangsplein willen oversteken zijn over het algemeen oplettend en wachten tot er ruimte is om over te steken. Het komt regelmatig voor dat automobilisten op 't Goylaan de overstekende fietsers voorrang verlenen, vooral in de ochtendspits. Bij drukte ontstaan echter ook opstoppingen, waardoor automobilisten de oversteken voor fiets- en voetganger blokkeren.

Voor overige bevindingen van de audit, zie de rapportage in de bijlage.

Reactie gemeente op bevindingen uit de audit en voorgestelde maatregelen:

Op basis van de visuele schouw hebben de auditoren bekeken hoe de verkeersdeelnemers de nieuwe inrichting interpreteren en gebruiken. De auditoren hebben een aantal afwijkingen geconstateerd/adviezen gedaan en hebben opmerkingen/observaties meegegeven. Bij de afwijkingen/adviezen en opmerkingen/observaties hebben ze vervolgens oplossingen aangedragen. Ze onderscheiden hierbij vier rubrieken.

Datum 21 augustus 2017

Voor elke afwijking/advies en opmerking/observatie hebben wij bekeken of de aangedragen oplossing in lijn is met het beleid van de gemeente en of de gevraagde inspanning daadwerkelijk een verbetering voor de verkeersveiligheid betekent. Hieronder staat dat per rubriek uitgeschreven.

1. Noodzakelijke aanpassingen

Verplichte aanpassingen aan de weg om te voldoen aan de normen van verkeersveiligheid zijn niet noodzakelijk.

2. Verbeterpunten

Hieronder staat de beschrijving van geconstateerde verbeterpunten met aanbevolen oplossingen. Wij hebben in groen aangegeven welke aanpassingen we nog gaan uitvoeren

nr	Beschrijving	Oplossing	Aanpassing
4.1.3	Wachtrijen Linschotensingel	<ul style="list-style-type: none">- Instelling verkeerslichten aanpassen.- Opnemen in DVM¹.- Kruispunt veranderen in voorrangsplein.	<ul style="list-style-type: none">- Reeds voltooid.- Reeds voltooid.- De gemeente erkent dat een voorrangsplein op deze locatie de verkeersafwikkeling verbetert. Deze werkzaamheden vallen buiten de scope van het project. Daarom is er nu geen budget beschikbaar voor de ombouw naar een voorrangsplein.
4.3.1 4.3.2 4.3.3 4.4.3 4.4.4	Voetgangers- en fietsdoorsteken worden gebruikt door automobilisten.	Handhaven in combinatie met bebording	<ul style="list-style-type: none">- De doorsteken beschikken al over de juiste bebording. Extra bebording bijplaatsen maakt handhaving wellicht makkelijker, maar de verkeerssituatie ook minder overzichtelijk en de kans op overtreding waarschijnlijk niet kleiner.- Het verzoek om handhaving is onder de aandacht gebracht van Toezicht en Handhaving en de politie. Bij de inrichting als stadsboulevard staat niet alleen het verkeersgebruik maar ook de kwaliteit van de openbare ruimte centraal. Dit vraagt om terughoudendheid in het plaatsen van extra borden, dit wordt per situatie overwogen. Bij de Snoekstraat is extra bebording wel gewenst en wordt dit daarom bijgeplaatst.

¹ DVM staat voor Dynamisch Verkeersmanagement Systeem.

Dit zijn intelligente en communicerende verkeerslichten die er voor zorgen dat er geen wachtrijen staan waar mensen wonen en winkelen, en dat de juiste verkeersstromen prioriteit krijgen. Dit systeem was tijdens de audit nog in een testfase en stond uit omdat deze werd geoptimaliseerd vanwege de aanpassingen in de instelling van de verkeerslichten bij de zuidelijke afrit van de Waterlinieweg (betere verdeling van het verkeer) en het voorrangsplein (prioriteit busverkeer komend vanaf de Constant Erzeijstraat). De auditoren hebben de werking van het DVM-systeem daardoor tijdens de spits niet kunnen waarnemen.

4.3.4	Zuidelijke rijbaan voorrangsplein heeft te weinig snelheidsremmende werking.	<ul style="list-style-type: none"> - Handhaving - Display(s) die de snelheid afremmen - Aanbrengen verkeersdrempel 	<ul style="list-style-type: none"> - Het verzoek om handhaving is onder de aandacht gebracht van Toezicht en handhaving en de politie. - De gemeente onderzoekt of er displays kunnen worden aangebracht voor in ieder geval een gewenningsperiode van 4 tot 6 weken - Drempel voor 50 km weg draagt nauwelijks bij aan beperken van snelheid. Als nadelig bijeffect veroorzaakt het trillingen van de grond en aanliggende woningen. Onderzocht wordt of scherpere uitbuiging van rijbaan mogelijk is.
4.3.5	Voorrangsplein is relatief rond.	Maximale beschikbare ruimte is benut.	Het plein verlengen is moeilijk te realiseren. Het voorrangsplein moet immers goed toegankelijk blijven voor busverkeer uit de zijstraten en beeldbepalende bomen dienen te worden behouden. Het voorrangsplein is zo optimaal mogelijk vormgegeven binnen de beschikbare ruimte. Geconstateerd is dat er geen aanpassingen noodzakelijk zijn om redenen van verkeersveiligheid. Wel zijn er kansen voor verdere verbeteringen. Zie hiervoor de voorgestelde aanpassingen bij 4.3.4., 4.3.7. en 4.3.8.
4.3.6	Automobilist ziet pas laat of fietsers afslaan bij voorrangsplein.	Ligging fietspad t.p.v. oversteek en bochten aanpassen.	De schets van de verkeerssituatie in rapportage is niet juist, omdat er ook fietsverkeer uit tegengestelde richting komt. Door de ligging van het fietspad aan te passen, wordt de beslissing voor de automobilist daarom nauwelijks makkelijker. Wij stellen daarom voor om de bestaande situatie te handhaven.
4.3.7	Opstelruimte bij voorrangsplein vanuit de zijstraten is krap.	Meer ruimte voor automobilisten geven tussen voorrangsplein en fiets- en voetgangersoversteek.	Ruimte is conform CROW normen uitgevoerd. Meer ruimte geeft een verbetering in veiligheid en verkeersafwikkeling. Wij gaan de belijning op het autowegvak en het voorrangsplein zelf optimaliseren in combinatie met 4.3.8 waardoor er visueel meer ruimte ontstaat.
4.3.8	Rechtsafslaand verkeer op het voorrangsplein heeft te veel ruimte.	De afslagbeweging voor personenauto's kan haakser worden vormgegeven middels overrijdbare	De gemeente onderzoekt of het mogelijk is om rammelstroken aan te leggen in combinatie met de oplossing bij punt 4.3.7

		rammelstroken in de binnenbochten.	(optimalisatie ligging belijning).
4.4.6	Geleidelijning is niet goed aangelegd of ontbreekt.	Geleidelijnen vrijhouden van obstakels, gestrekte ligging.	Dit is een goede suggestie. Wij zullen de lantaarnpaal naar het perkje verplaatsen en een alternatieve locatie voor de 2 fietsnietjes zoeken. De oversteek van de deur van het winkelcentrum naar de overkant (wijkbureau) doet bushaltes aan en gaat langs bomen en andere objecten die niet kunnen worden verplaatst . Onkruid wordt weggehaald door beheer.
4.4.7	Openbare verlichting voor het fietspad is gering door aanwezigheid van grote bomen.	<ul style="list-style-type: none"> - Snoeien takken van bomen. - Lichtberekening uitvoeren. - Indien tekort, verlichting bijplaatsen. 	Wij hebben een lichtberekening laten uitvoeren in een eerdere fase. Deze berekening toonde aan dat aan de norm wordt voldaan. Mogelijk is het visueel bedrog dat er te weinig licht wordt ervaren, omdat het LED-verlichting betreft die intensief wit op de rijbaan schijnt, waardoor verschil met het fietspad groot is. Op het fietspad zelf wordt aan de verlichtingsnorm voldaan. De gemeente laat het snoeiwerk bij de lantaarnpalen bijwerken.

3. Opmerkingen/ observatie

Hieronder staan opmerkingen en observaties en mogelijke oplossingen (in groen aangegeven).

nr	Beschrijving	Oplossing	Aanpassing
4.1.1	Weg vormt geen eenduidig beeld.	Eenheid vergroten door inrichtingselementen beter op elkaar af te stemmen (groen en grasbermen meer door laten lopen). Boomspiegels bij winkelcentrum ook voorzien van groen en aan elkaar verbinden.	De groenvoorziening is nog niet op de gewenste kwaliteit. In het nieuwe plantseizoen (in het najaar) gaat de aannemer dit herstellen. Dit draagt bij aan een eenduidig beeld van een stadsboulevard. De boomspiegels bij het winkelcentrum zijn in de huidige vormgeving gewenst, vanwege de entree van het winkelcentrum.
4.1.2	Zuiderbrug bij de Vaartsche Rijn langdurig open tijdens spits.	Aanpassen openingstijden brug.	De provincie Utrecht is bevoegd gezag van de Zuiderbrug. De gemeente gaat het gesprek aan met de provincie over het aanpassen van de openingstijden tijdens de spits.
4.2.1	Breedte rijbaan op tekening voor afslaand verkeer is niet voorzien van bochtverbreding.	Tijdens de schouw bleek dit snelheidsremmend te werken.	De huidige bocht is bewust zo ontworpen omdat een geringere breedte bestuurders dwingt om bij afslaande bewegingen de snelheid te matigen en de aandacht erbij te

			houden.
4.2.2	Breedte fietspaden niet constant op tekening.	Tijdens de schouw bleek o.a. de aanwezigheid van beeldbepalende bomen de reden.	De bestaande fietspaden zijn daar waar de kwaliteit dit toeliet behouden. Dit vanwege een sobere en doelmatige uitvoering. Er is ruimte aanwezig voor verbreding, als het asfalt van de fietspaden aan vervanging toe is. Nieuwe fietspaden zijn zo ruim als mogelijk aangelegd.
4.2.3	Het trottoir van de fietsstraat wordt 'oneigenlijk' gebruikt als parkeerplaatsen voor auto's.	Parkeren onmogelijk maken of faciliteren.	Het 'oneigenlijk' parkeren vindt grotendeels plaats bij autogarage 't Goylaan. Wij zullen de eigenaar van de garage vragen om de verkeersregels te respecteren en het trottoir niet te gebruiken als stallingsruimte.
4.3.9	Uitgang winkelcentrum (aan de Constant Erzeijstraat) wordt 'oneigenlijk' gebruikt voor linksafslaande bewegingen.	Afsluiten en eventueel alleen mogelijk maken voor laad & los-verkeer.	Het verzoek om handhaving is onder de aandacht gebracht van Toezicht en handhaving en de politie. Omdat deze niet toegestane afslagbeweging zich niet vaak voordoet stellen wij voor om huidige situatie te handhaven.
4.3.10	Voorrangsplein is nieuw en wordt vaak niet begrepen.	Voorlichting geven.	In de voorbereidingsfase van het project is veel aandacht besteed aan de uitleg over de werking van het voorrangsplein en is verwezen naar voorbeelden uit andere steden.
4.3.11	Doseerlicht wordt soms niet begrepen. Bestuurders blijven staan als lichten doven.	Voorlichting geven.	De gemeente onderzoekt of er een doseerlicht geplaatst kan worden met groen en rood licht. Indien dit niet mogelijk blijkt dan wordt er een onderbord bij het doseerlicht geplaatst.
4.4.1	Inritconstructies hebben iets afwijkende elementenverharding met omgeving.	Elementenverharding inrit verder doorleggen.	De inritconstructies voldoen aan de richtlijnen. Het doortrekken van de verharding draagt nauwelijks bij aan de verkeersveiligheid.
4.4.2	Bord (C04r) ontbreekt bij Snoekstraat.	Bord plaatsen.	Wij plaatsen een bord.
4.4.5	Bij Julianaweg ontbreekt bebording eenrichtingsweg.	Plaatsen borden C02 en C03 met onderbord uitgezonderd (brom)fietsers.	Er wordt onderzocht of extra bebording wenselijk is.
4.4.8	Bij de schoolgaande route is aarzelend gedrag gezien.	Voorlichting geven op scholen. De inrichting is goed en heeft geen aanpassing nodig.	Er is geen noodzaak tot aanpassing van de huidige inrichting.

1. Bevindingen gedrag en beleving

Algemeen - beleving totaalbeeld:

Geen bijzonderheden.

Datum 21 augustus 2017

Gedrag fietsers- automobilisten:

De doorsteken voor fietsers in de middenberm 't Goylaan worden ook gebruikt door automobilisten.
Actie: Het verzoek om handhaving is onder de aandacht gebracht van Toezicht en handhaving en de politie. Het gemeentelijk beleid is om geen fysieke objecten te plaatsen zoals fietspaaltjes om eenzijdige ongelukken tegen te gaan.

Gedrag voetgangers - automobilisten:

Automobilisten gunnen zich onvoldoende tijd voor de benodigde verkeersmanoeuvre, doordat de rijsnelheid soms te hoog ligt en daardoor onvoldoende tijd is voor alle beslissingen.

Actie: We onderzoeken of er snelheidsbeperkende maatregelen kunnen worden gerealiseerd.

Fietsparkeren en beleving straatbeeld:

Huidige situatie geeft een wat rommelige indruk. Veel fietswralen en groenvoorziening is nog niet optimaal.

Actie: Het verzoek om handhaving op fietswralen is onder de aandacht gebracht van Toezicht en handhaving.

Actie: In het nieuwe plantseizoen wordt de groenvoorziening door de aannemer aangepakt.

Opmerking project: de plantvakken bij het winkelcentrum zijn bewust sober gehouden (afwijkend van de overige plantvakken) zodat ze geen barrière vormen.

Parkeren:

Er zijn langspaarvakken gemaakt bij het voorrangsplein terwijl er voldoende parkeerplekken beschikbaar zijn bij het winkelcentrum.

Opmerking project: De parkeerplaatsen zijn aangelegd conform het bestuurlijk vastgestelde ontwerp. De parkeerplaatsen zijn geen bedreiging voor de verkeersveiligheid. Uit de parkeerdrukmeting blijkt dat de buurt een hoge parkeerdruk heeft.

Communicatie:

Het voorrangsplein is een noviteit in Utrecht waar over dient te worden gecommuniceerd.

Opmerking project: In de aanloop en na uitvoering van het project is uitvoerig gecommuniceerd over het nieuwe voorrangsplein. Op de bewonersavonden en de website zijn voorbeelden uit andere steden (zoals Arnhem en Hilversum) aangehaald.

Het gaat helpen als op andere locaties in Utrecht eenzelfde voorrangssituatie wordt aangelegd.

Daarnaast is bij 't Goylaan beperkte ruimte beschikbaar door bestaande gebouwen en beeldbepalende bomen waardoor de vorm van het voorrangsplein lijkt op een rotonde.